

ZIJ AAN ZIJ

Verkiezingsprogramma 2022-2026

CDA

Rheden

Voorwoord

Voor u ligt het verkiezingsprogramma van CDA Rheden. In acht punten schetsen we de plannen waarmee we aan de slag willen in de komende vier jaar. Dankzij de inbreng van u is dit overzicht tot stand gekomen. Voor het CDA is dat een vanzelfsprekendheid; het zit in onze genen.

Bij het maken van keuzes gaan we terug naar onze normen en waarden. Want daar begint het voor ons allemaal mee, de grondbeginselen van de christendemocratie: solidariteit, gespreide verantwoordelijkheid, publieke gerechtigheid en rentmeesterschap. Deze grondbeginselen vinden hun basis in de Christelijke traditie. Wij laten ons hierdoor inspireren in ons handelen voor mens, maatschappij en overheid. Spreken deze grondbeginselen je aan - maar ben je niet opgegroeid in de Christelijke traditie of kerkelijk betrokken - ook dan is je stem op het CDA een goede keuze.

Het CDA is van oudsher een brede volkspartij die als geen ander de kracht van de (lokale) samenleving onderkent. Het CDA is de grootste lokale partij van Nederland. Daaruit blijkt dat de normen en waarden die het CDA voorstaat mensen uit alle geledingen van de samenleving aanspreekt.

De acht programma-onderdelen ademen in alle opzichten uit dat we als CDA vertrouwen hebben in onze inwoners, in

onze ondernemers, in onze verenigingen, in onze gemeente, in iedereen die woont, werkt en leeft in een van onze prachtige (zeven) dorpen. Vertrouwen is niet vrijblijvend, vertrouwen gedijt waar mensen hun verantwoordelijkheid kennen en aandacht hebben voor elkaar. Ook de gemeente heeft daarin haar rol. De gemeente staat in dienst van haar inwoners die via het kiezen van de gemeenteraad richting geven aan de komende vier jaar.

De verkiezingsprogramma-commissie heeft in de optiek van het CDA-bestuur een uitstekend programma samengesteld. Daarvoor zijn we dankbaar en vol vertrouwen op een goed verkiezingsresultaat. Maar alleen met uw steun kan het CDA aan het werk met de punten zoals genoemd in het verkiezingsprogramma. Ofwel 'Zij aan zij'. We bevelen daarom dit programma van harte bij u aan en vertrouwen op uw stem op 16 maart 2022.

Met vriendelijke groet,
Jeroen van Gessel,
voorzitter bestuur CDA Rheden

Inhoudsopgave

Vanuit een succesvolle raadsperiode verder werken aan de toekomst	4
1 Ruim baan voor onze verenigingen en Ik buurt mee!	6
2 Woningen voor iedereen	8
3 Werken aan werk, ook lokaal	10
4 Zorgzaam als inwoner én als gemeente	12
5 Samen naar klimaatneutraal	14
6 Groene recreatie: de fietsgemeente van Nederland	16
7 Eenvoudig benaderbaar, financieel gezond en veilig	18
8 Gemeente Rheden: al 450 jaar een zelfstandige gemeente	20
Velp	21
Rheden	21
De Steeg	22
Ellecom	22
Dieren	22
Laag-Soeren	22
Spankeren	22

CDA is de grootste lokale partij van Nederland.

Vanuit een succesvolle raadsperiode verder werken aan de toekomst

We wonen in een prachtige gemeente. In de zeven prachtige dorpen die de gemeente Rheden telt wonen ruim 44.000 mensen. Met elkaar maken we onze leefomgeving. Zeker, de gemeenteraad die u binnenkort kiest heeft daarin een belangrijke stem maar tegelijkertijd staat of valt de samenleving met mensen die in het dagelijks leven elkaar aandacht geven.

In deze geest is het CDA al jarenlang actief in de gemeenteraad. De afgelopen periode doen we dat bovendien vanuit een bestuurlijke verantwoordelijkheid aangezien we deel uitmaken van het college. Dat was mogelijk dankzij uw steun: in 2018 maakte u het CDA tot de een na grootste partij in de gemeenteraad van Rheden. Dat gaf de mogelijkheid om tal van de door u gewenste veranderingen vorm te geven. Onder het motto Rheden geeft Energie hebben we samen met onze coalitiegenoten belangrijke zaken weten te realiseren zoals:

Tijdens de corona-crisis is volop ingezet op het behoud van onze verenigingen.

- > Tijdens de corona-crisis is volop ingezet op het **behoud van onze verenigingen** (sport, cultuur), bijvoorbeeld door geen kosten voor de huur in rekening te brengen.
- > De **transformatie van het sociale domein**. De WMO en Jeugdzorg is op een heel andere manier geschoeid. Daardoor is er geen ruimte meer voor zorgcowboys en heeft de gemeente de regie terug dankzij een kleiner aantal aanbieders van zorg.
- > Het waarschijnlijk **meest duurzame zwembad** van Nederland. Duurzaam in het licht van de klimaataanpak maar ook duurzaam vanwege de inzetbaarheid voor zowel sport als beweging in de meest brede zin.
- > Een **nieuwe woonvisie** met als doel een aantrekkelijk woonklimaat voor jong en oud.

- > De '**ik buurt mee-cheques**' zijn met succes uitgerold. Een eenvoudige en krachtige manier om direct als inwoner – samen met buurtgenoten – zaken op poten te zetten in de eigen straat of wijk.
- > We hebben **meer geld** vrij weten te maken voor cultuur.
- > Vernieuwing van de **winkelcentra** en **afschaffen betaald parkeren** (in de hele gemeente is parkeren nu gratis) om zodoende het ondernemersklimaat te bevorderen en het voorzieningenniveau hoog te houden voor onze inwoners.
- > Het gemeentelijke huishoudboekje is op orde gebracht. CDA heeft het initiatief genomen om tot een sluitende begroting te komen, onder andere door kritisch te kijken naar de uitgaven van de gemeente. Hierdoor behoren de **lokale lasten** in onze gemeente altijd nog tot **de lagere** in de provincie Gelderland wat van groot belang is voor de minima en de lagere middeninkomens.
- > Bij de bouw van **het nieuwe gemeente-huis** is voor maximale ruimte voor de lokale ondernemers bepleit en daarvoor hebben we brede steun gekregen.
- > Gewerkt aan **spreiding van arbeidsmigranten** en aan spreiding in huisvesting van zorgaanbieders. Zo houden we rekening met de draagkracht van onze inwoners.
- > Lokale buurtinitiatieven op vlak van **duurzaamheid** voluit gesteund.
- > Het klimaatbeleid in de gemeente dankzij een amendement van het CDA een grote impuls gegeven. **Aantasting van ons prachtige landschap wordt daarbij voorkomen** en met het installeren van een burgerforum trekken we samen met de inwoners op en denken we na over de gezondheidseffecten en lokale inpasbaarheid.

We hebben vrijwel al onze verkiezingsbeloften ingelost.

Het is goed om terug te kijken. Maar in dit verkiezingsprogramma kijken we vooral vooruit. Daarvoor hebben we op tal van manieren ideeën en plannen bij u verzameld. Die vormen de basis voor dit programma. We hebben ze in acht punten samengebracht. Daarnaast hebben we per dorp een aantal concrete ideeën benoemd. Stem daarom 16 maart 2022 op het CDA zodat we samen met u ook in de komende vier jaar werken aan een gemeente waar het dankzij aandacht voor elkaar fijn wonen, werken en leven is.

*Commissie verkiezingprogramma
CDA Rheden 2022-2026*

1

Ruim baan voor onze verenigingen en Ik buurt mee!

Het CDA gelooft in een samenleving waarin mensen naar elkaar omzien en verantwoordelijkheid voor elkaar nemen. Het verenigingsleven en de vele vrijwilligers die binnen verenigingen, kerken, buurthuizen en maatschappelijke organisaties werkzaam zijn, dragen hier enorm aan bij. Hun activiteiten dragen bij aan gezondheid, aan bewegen en aan sociaal contact.

Denk alleen al aan de vele sportclubs, de organisaties op het vlak van cultuur, onze zang- en carnavalsverenigingen. En dan hebben we nog niet eens alle andere groepsactiviteiten genoemd die inwoners samen met elkaar organiseren. We zijn in dit opzicht een 'rijke' gemeente, en deze inzet verdient alle waardering. Vrijwilligers zijn de ruggengraat van onze samenleving.

Wij willen inzetten op een uitbreiding van het budget voor de 'Ik buurt mee Cheques'.

Wat gaan we doen?

- A Wij willen dat de gemeente blijvend in gesprek is met verenigingen en de vrijwilligers om hen waar dat nodig is goed te ondersteunen. Zeker in het post-coronatijd vergt bovenstaande extra aandacht en vinden we het van belang dat er specifiek financiële middelen beschikbaar zijn om verenigingen, andere maatschappelijke initiatieven en culturele instellingen een goede herstart te bezorgen.
- B De financiële positie van verenigingen staat onder druk. Het CDA wil dat er meer ruimte komt voor verenigingen om hun financiële positie te verbeteren. Subsidiemogelijkheden (zoals voor duurzaamheid) die voor particulieren beschikbaar zijn, moeten ook

beschikbaar komen voor verenigingen. Daarnaast willen we de regels op het gebied van ruimtelijke ordening maximaal gebruiken om zoveel mogelijk functies toe te staan op locaties van verenigingen.

- C* We gaan onze verenigingen, scholen, cultureel erfgoed en buurthuizen actief ondersteunen en ontzorgen in de energietransitie. Dit bespaart deze organisaties veel werk en leidt voor hen in veel gevallen tot lagere energiekosten.
- D* De op initiatief van het CDA gelanceerde 'Open Club-gedachte', de sportvereniging als centrale plek voor sport, ontmoeting én sociale activiteiten de hele dag door, willen we uitbouwen doordat de gemeente hierbij een actieve rol pakt. Jongeren worden gestimuleerd (onder andere via de Gelre Pas) om te (gaan) sporten, waarbij met name oog is voor kinderen uit kwetsbare gezinnen.

E Als CDA vertrouwen we op de kracht van de lokale samenleving zoals we die samen als inwoners vormen. Het CDA hecht aan de opvatting van onze inwoners omdat zij als geen ander weten wat belangrijk is voor de straat, de wijk en het dorp waar men woont. De 'Ik buurt mee Cheques' zijn daartoe een middel (zie ook F).

F Als eerste stap naar verdere burgerparticipatie zullen wij voor de komende periode inzetten op een uitbreiding van het budget voor de 'Ik buurt mee Cheques'. Die blijken een groot succes omdat het initiatieven steunt die direct vanuit de inwoners komen. Het huidige budget bedraagt 100.000 euro. Als CDA willen we dat kostenneutraal verdubbelen door dit te financieren door een verschuiving van gemeentelijk budget. Zo geven we de inwoners een grotere invloed op de directe besteding van wijkbudgetten en vergroten we de burgerparticipatie.

In onze gemeente is relatief weinig ruimte om nieuwe woningen te bouwen. Gezien de grote woningnood willen we niettemin waar mogelijk een bijdrage leveren aan het oplossen van de woningnood. Dat vergt creativiteit omdat groen en gezond wonen kenmerkend is - en moet blijven - voor onze gemeente.

We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor jong en oud en dat vergt bijpassende keuzes in het woningbeleid. Als Rheden kunnen we dit niet alleen. Een goed woningbeleid vraagt om een goede regionale aanpak.

We zijn zuinig op ons buitengebied. De kwaliteit van het buitengebied willen we behouden, onder andere door nauwe samenspraak met de bewoners in die gebieden, de landgoedbeheerders en de boeren. Als gevolg hiervan zal de focus in onze gemeente op inbreidingsplannen moeten liggen.

Wat gaan we doen?

- A* We geven binnen de relatief beperkte mogelijkheden die we hebben ruimte aan alternatieve woonvormen, zoals hofjes voor senioren en starters, tiny houses voor starters en coöperatieve woonprojecten die door bewoners zelf worden ontwikkeld. Deze woonvormen kunnen ook bijdragen aan het verminderen van eenzaamheid.
- B* Procedures voor het plaatsen van flexibele woningen dienen te worden vergemakkelijkt.
- C* We zijn kritisch op woningbouw in buitengebieden gezien het kwetsbare karakter van de natuur en landschap. Bovendien belemmert het onttrekken van grond de transitie naar natuurinclusief boeren.
- D* Ook maken we het makkelijker om wonen en zorg te combineren.
- E* Wij willen meer variatie in het aanbod van woonvormen voor senioren. Dat zal bijdragen aan een betere doorstroming op de huizenmarkt.

- F* Verzorgingshuizen nieuwe stijl, hofjes en kleinschalige appartementencomplexen zijn een aantrekkelijk alternatief voor senioren die wel op zichzelf willen blijven wonen, maar niet langer de zorg voor een heel huis willen hebben. Denk hierbij ook aan gemengde woonvormen van jongeren en senioren, zodat de jongere generatie ‘burenhulp’ kan bieden aan de oudere generatie als daar behoefte aan is.
- G* Het ingezette beleid om via de woningmarkt de kloof tussen inwoners te verkleinen willen we continueren. Dit is te bereiken door een goede spreiding van bijvoorbeeld huur- en koopwoningen en van typen woningen dragen we bij aan een goede verbinding tussen bevolkingsgroepen.
- H* Veel gezinnen zijn een steeds groter deel van hun inkomen kwijt aan vaste lasten. Dat raakt vooral de middeninkomens die buiten de aanvullende regelingen vallen. Daarom willen wij hen waar mogelijk binnen de gemeentelijke beleidsinvloed voorrang geven bij lastenverlichting. Bijvoorbeeld via de Gelrepas.
- I* Ook willen wij maatregelen die de extra uitgaven voor energiebesparing en isolatie in de eigen woning voor burgers betaalbaar houden.
- J* Soms hebben inwoners urgent een woning nodig als gevolg van persoonlijke omstandigheden. Als CDA willen we ervoor zorgen dat de gemeente samen met andere woningaanbieders over 20 noodwoningen beschikt om mensen in de eigen omgeving een ‘huis’ te bieden.
- K* Omdat senioren langer thuis wonen stelt dat hogere eisen aan de veiligheid, zowel thuis, om huis als in de openbare ruimte. In het veiligheidsbeleid en bij woningbouwplannen moet hier aandacht voor zijn.

We zijn kritisch op woningbouw in buitengebieden gezien het kwetsbare karakter van de natuur en landschap.

3

Werken aan werk, ook lokaal

Het CDA streeft naar een sterke lokale economie. Werkgelegenheid blijft van groot belang voor onze gemeente. We kiezen daarbij voor werkgelegenheid die past bij de aard en schaal van onze gemeente. Investeringen vanuit de gemeente in winkelcentra en in de openbare ruimte dragen bij aan een aantrekkelijk economisch klimaat.

Het behoud van de winkelgebieden in Velp, Dieren en Rheden staat daarin centraal. Variatie in het aanbod van winkels draagt bij aan de aantrekkelijkheid voor winkelpubliek. Het CDA Rheden heeft in de afgelopen jaren de vernieuwing van de diverse winkelcentra en dorpskernen aangejaagd. Het CDA Rheden heeft tevens gerealiseerd dat betaald parkeren in Velp is afgeschaft om zo de concurrentiekracht van de Velpse middenstand verder te vergroten. En daarmee parkeert u nu in de hele gemeente gratis.

We willen het huidige beleid ten aanzien van de zondagsopenstelling continueren. Een ochtend rust in de week is goed voor inwoners, de medewerkers én de winkeliers.

Wat gaan we doen?

- A Waar nodig blijven werken aan het vergroten van de aantrekkelijkheid van onze winkelcentra en concurrentiewaarde van de bedrijfsterreinen.
- B Stimuleren van continuering BIZ. De bedrijfsinvesteringen zones (BIZ) dragen bij aan algemene investeringen om de gehele ondernemersomgeving aantrekkelijker te maken voor publiek en klanten. We willen geen lege panden. De gemeente voert daarom een actief leegstandsbeleid door als gemeente het gesprek aan te gaan met de verhuurders van bedrijfspanden over onder andere uitstraling van de panden en de hoogte van de huren. Ook willen we dat hiervoor de samenwerking met lokale kunstenaars wordt gezocht.

C Het CDA kiest nadrukkelijk voor het stimuleren van sociaal ondernemerschap, waarbij de winst van het bedrijf ook kansen oplevert voor mensen en duurzame productie. Om ondernemerschap optimale kansen te geven is het belangrijk om experimenten toe te staan. Het aanbestedingsbeleid biedt ruimte aan ook lokale bedrijven, inclusief kleine zelfstandigen en kleine bedrijven, om mee te dingen naar opdrachten.

D Voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt werken we nauw samen met partijen in de regio. De overeenkomst die we hebben met Scalabor willen we als onderdeel hiervan continueren.

E We willen het huidige beleid ten aanzien van de zondagsopenstelling continueren. Nu mogen winkels vanaf 12.00 op zondag open en dat willen we dus zo houden. Een ochtend rust in de week is goed voor de medewerkers én de winkeliers. Zo houden we een collectief moment van onthaasting en creëren we de tijd om samen

te sporten, naar de kerk te gaan, samen te zijn als gezin enzovoort. Om deze redenen staan we ook voor de bescherming van rust op de overige gezamenlijke feestdagen.

F Wat je van dichtbij haalt is verser, lekkerder en vaak minder belastend voor het milieu. Daarom stimuleren wij lokale coöperaties van boeren, winkeliers en consumenten om regionale producten op de markt te brengen en zo bij te dragen aan een sterke lokale en circulaire economie. We willen kortere ketens van 'het land naar het bord', ook lokaal.

Voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt willen we de overeenkomst met Scalabor continueren.

4

Zorgzaam als inwoner én als gemeente

Voor een betere toekomst van Nederland ligt er een opgave voor ons allemaal. De opdracht van gespreide verantwoordelijkheid (een van de kernpunten van het CDA) is daarmee actueler dan ooit en biedt een antwoord op de onzekerheid van deze tijd en de groeiende tegenstellingen in onze samenleving. We moeten er samen de schouders onder zetten en samen aan de slag.

Want we hebben de grote verantwoordelijkheid om goed voor onszelf en de mensen om ons heen te zorgen. En we hebben een tweede verantwoordelijkheid om naar vermogen bij te dragen aan iets dat groter is dan ons eigen zelf: de samenleving waar we onderdeel van zijn. En als derde: normaliseren van de zorg is nodig voor een zowel goede als betaalbare zorg.

Wat gaan we doen?

A Wij willen dat er een concreet plan komt om het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in onze gemeente de komende vier jaar tijd te halveren. De 'doorbraakmethode', waarbij het kind centraal staat, willen we uitbouwen. Initiatieven als schuldhulpmaatjes verdienen onze steun. Pleegouders spelen een belangrijke rol in de opvang van kinderen. Als gemeente maken we ons sterk voor pleegouders en blijven

zoeken naar inwoners die deze zorg willen bieden aan kinderen in nood.

B We hebben alle vertrouwen in de opvoeders van onze kinderen. We blijven werken aan een sterkere 'sociale basis' in onze dorpen en monitoren daarbij of de 'sociale basis' goed functioneert. Dit vanuit de grondgedachte dat een gezonde samenleving ook een zorgzame samenleving. Daar hoort bij dat de gemeentelijke overheid altijd pal staat voor diegenen die het niet op eigen kracht of ondanks alle hulp van naasten niet redden.

C Als iemand in hulptrajecten van de gemeente of van andere instanties terecht komt, dan moet er extra aandacht komen voor degenen die moeite hebben met het doorgronden van alle regels en procedures. Die

Wij willen dat er een concreet plan komt om het aantal kinderen dat in armoede opgroeit in onze gemeente de komende vier jaar tijd te halveren.

regels dus vereenvoudigen en waar dat niet lukt, dan die mensen helpen door er voor te zorgen dat het eenvoudig is om persoonlijk met medewerkers van de gemeente in gesprek te gaan.

- D* We willen geen coffeeshops in onze gemeente. Het gebruik van lachgas gaan we verbieden. Overmatig alcoholgebruik, drugsgebruik, roken en overgewicht gaan we actief tegen. Hierbij zoeken we samenwerking met relevante maatschappelijke organisaties.
- E* Activiteiten die bijdragen aan ontmoeting, ontspanning, cultuur, sport en beweging verdienen alle steun. Verenigingen, Riqq, bibliotheek en buurthuizen zijn daarom belangrijke bouwstenen in de sociale basis. We willen dat het nieuwe zwembad (Biljoenbad) jaarrond open is.
- F* De Gelrepas moet blijven want daarmee is er geen financiële barrière voor mensen om lid te worden van verenigingen of mee te doen aan activiteiten.

G Mantelzorgers verdienen alle aandacht en waardering. Mede hierom zijn wij zijn voorstander van het bieden van respijtzorg aan mantelzorgers. Het project Steunouders willen we verder uitbreiden met ondersteuning van jonge mantelzorgers.

H We gaan door met het tegengaan van eenzaamheid door middel van het stimuleren van sociale bijeenkomsten. We willen als gemeente een lokale vertaling maken van het landelijke actieplan 'Een tegen eenzaamheid'.

I Laaggeletterdheid stelt tal van inwoners voor problemen. De gemeente is zich hiervan bewust en zorgt dat zij hiermee rekening houdt in haar dienstverlening.

J We willen een jaarlijkse bijeenkomst/ event organiseren waarbij talenten van onze kinderen/ jongeren centraal staan.

5

Samen naar klimaatneutraal

Als CDA staan we niet alleen voor de wereld van vandaag, maar realiseren we ons ook dat onze keuzes bepalend zijn voor de generaties na ons. Wij maken daarom serieus werk van de vergroening en verduurzaming van ons land. Van oudsher noemen we dit als CDA rentmeesterschap ofwel, als mensen dragen we verantwoordelijkheid voor de schepping, voor onze aarde.

In de afgelopen jaren hebben we als coalitiepartij stevig bijgedragen aan de klimaatdoelstellingen van onze gemeente. In de tijd die voor ons ligt zullen we dit met alle kracht doorzetten.

Gemeente Rheden moet de nummer 1 worden waar het gaat om procentuele benutting van de daken voor zonne-energie.

Wat gaan we doen?

A In de energietransitie zijn we gezien het groene karakter van onze gemeente een groot voorstander van het verder stimuleren van zonne-energie door gebruik te maken van de vele daken niet nog onbenut zijn. Grond is schaars in Nederland en zeker ook in Rheden. We hebben onze ruimte volop nodig voor natuurontwikkeling, natuurinclusieve landbouw, woningbouw en infrastructuur.

Als CDA Rheden willen we daarom op korte termijn werken aan een plan dat erin gaat voorzien dat de gemeente Rheden in Nederland de nummer 1 is waar het gaat om procentuele benutting van de daken van woningen, kantoren en bedrijfsgebouwen voor zonne-energie.

- B** Als gemeente waar mogelijk zelf het goede voorbeeld geven. Dit door het gemeentelijke inkoopbeleid zo snel mogelijk volledig duurzaam te maken en door het plaatsen van zonnepanelen op gemeentelijke gebouwen.
- C** De eigenaren van de monumenten in onze gemeente mogen op een meedenkende houding van de gemeente rekenen wanneer zij met plannen voor verduurzaming van hun monument komen.

- D* Als CDA dragen we waar mogelijk lokaal bij aan het behalen van de klimaatdoelen zoals afgesproken in in 'Parijs' en 'Glasgow'. We vinden de regionale aanpak van groot belang omdat we zo kunnen werken vanuit de kernkwaliteit van elke gemeente. Zo zal onze gemeente op het gebied van natuur en biodiversiteit een extra inspanning in de regio moeten leveren.
- E* De kwaliteit van ons buitengebied willen we behouden. Wij zijn van mening dat gezien vanuit een regionale en landelijke aanpak van de energietransitie, grote windmolens en grote zonnevelden zeer lastig inpasbaar zijn in onze buitengebieden. De kracht van onze gemeente ligt gezien de unieke ligging aan de Veluwezoom in het stimuleren van natuurwaarden, biodiversiteit, landschapsontwikkeling en boeren met de natuur. Daarin hebben we als gemeente een speciale verantwoordelijkheid, zowel naar de eigen inwoners (denk aan de boeren die met veel veranderingen krijgen te maken) als naar de inwoners van onze buurgemeentes.
- F* Energiecoöperaties zijn onze partner, niet de grote buitenlandse investeerders. Het is onze overtuiging om vanuit de samenleving zelf - via bewustwording, acceptatie en gedrag - de energietransitie mogelijk te maken, in plaats van bovenaf dit aan de samenleving op te leggen. Door de verantwoordelijkheid en uitvoering zo laag mogelijk in de samenleving terug te leggen, kan draagvlak worden gevonden.
- G* Subsidieregelingen voor isolatie willen we volop inzetten en benutten. Isolatie blijkt nog altijd een van de belangrijkste methoden om op korte termijn verspilling en energie tegen te gaan. We willen dat deze subsidieregelingen continu beschikbaar zijn. Temeer daarhet een voor veel mensen, ook met een smalle beurs, een financieel bereikbare manier om bij te dragen aan de energietransitie.

6

Groene recreatie

de fietsgemeente van Nederland

Onze gemeente Rheden heeft werkelijk bijzondere kwaliteiten vanwege haar unieke ligging aan de Veluwezoom en de uiterwaarden van de rivier de IJssel. Daar mogen we dankbaar voor zijn en tegelijkertijd betekent het een zware verantwoordelijkheid.

Als CDA vinden we dat we pal moeten staan voor de vergroening in onze dorpen zelf, de natuurgebieden en landgoederen, de natuurinclusieve landbouw en de biodiversiteit in onze gemeente. Tegelijk vinden we dat we onze inwoners en voor wie wil ontspannen in onze groene gemeente, daarvoor de gelegenheid moeten blijven bieden.

Wat gaan we doen?

- A In onze omgevingsvisie heldere keuzes maken, passend bij de kracht van onze gemeente. Rheden als de groene long van de groene Metropoolregio, waar volop natuurschoon (meer dan de Posbank), de prachtige IJssel en haar uiterwaarden betrekken (Rivierklimaatpark), de 19 landgoederen en buitenplaatsen te vinden is.
- B Rheden is dé erfgoedgemeente van Nederland. We willen hiervoor meer aandacht en actieve planvorming om

deze positie te behouden. We geven een vervolg aan de Kerkenvisie om de kerkgebouwen voor de toekomst te behouden. We gaan onze kastelen en landgoederen voor bezoek nog aantrekkelijker maken.

- C We willen dat er een plan komt dat als doel heeft om de gemeente Rheden tot dé fietsgemeente van Nederland te maken. Als Rheden hebben we daarvoor alles in huis: van fietspaden tot een van de grootste fietsenbouwers in Nederland, een uitstekende bereikbaarheid (zowel via de weg als via OV) en ondernemers die allerlei plannen hebben.
- D We willen voldoende parkeergelegenheid voor fietsers in de kernen en bij recreatievoorzieningen, en meer aandacht voor de veiligheid van fietsers zoals op rotondes (zet de fiets ook in dit opzicht op 1). Daarnaast willen het aantal oplaadpunten voor

We verwachten veel van het masterplan dat gaat voorzien in een goede spreiding van de bezoekers over de totale Veluwezoom.

elektrische fietsen vergroten door het creëren van fietshubs.

E We willen actief meedoen in de Groene Metropoolregio, een samenwerking met de ons omringende gemeentes (in totaal 18 gemeentes). Doel van de Groene Metropool is het gezamenlijk werken aan Groene groei: hoe vinden we de balans tussen de behoefte aan woningen, aan werk en de toenemende mobiliteit.

F Meer openbare toiletten en drinkwaterpunten in winkelcentra en toeristische hotspots.

G Geef blijvend aandacht aan de veiligheid. Dat is zowel in het belang van onze inwoners als onze gasten. Denk hierbij aan de kwaliteit van de trottoirs. Denk ook aan een goed aanzien van de openbare ruimte (onderhoud groen, afvoer afval).

H De beheerders van het buitengebied als landgoedeigenaren en boeren zijn onze partners in het verwezenlijken van de ruimtelijke

en klimaatdoelstellingen. Samen met hen werken we het vergroten van de publieksfuncties, uiteraard binnen de randvoorwaarden van onze omgevingsvisie.

I De Posbank willen we bereikbaar houden, ook voor gemotoriseerd verkeer. Echter, dit willen we niet per definitie voor alle gemotoriseerde verkeer. Opties om elektrische bussen in te zetten om bezoekers vanaf het bezoekerscentrum naar de Posbank te brengen is op termijn een toevoeging aan het natuurvriendelijke toegankelijk houden van de Posbank. Met geluidscamera's gaan we de overtollige decibellen aan banden leggen.

J We verwachten veel van het masterplan dat gaat voorzien in een goede spreiding van de bezoekers over de totale Veluwezoom. Dat is beter voor de natuur, het verminderen van verkeersdruk en tegelijkertijd goed voor de lokale economie in al onze dorpen.

7

Eenvoudig benaderbaar, financieel gezond en veilig

In de coöperatieve samenleving die wij als CDA voor ogen hebben herstellen we de balans. Niet de overheid of de (zorg)markt staan voorop, maar de samenleving. Dus waar systemen mensen dreigen te verstikken willen we dat de medewerkers van onze gemeente eenvoudig benaderbaar zijn voor een mens tot mensgesprek.

We staan voor een overheid die dienstbaar is aan haar inwoners. De gemeente past bescheidenheid maar kent tegelijkertijd haar verantwoordelijkheid waar het gaat om het bieden van veiligheid, het werken aan een toekomstbestendige leefomgeving en ze staat borg voor de zorg voor de zwaksten in onze samenleving.

Veel gemeentes, waaronder ook Rheden, zitten in een financieel lastige situatie. Als CDA vinden we dat een gemeente kritisch moet zijn op de kostenkant. De gemeente werkt met publiek geld en moet met het geld dat we met ons allen bij elkaar brengen, zorgvuldig omspringen. Een sluitende begroting is daarom voor het CDA belangrijk. We willen geen schulden doorschuiven naar de volgende generatie. Daarnaast willen we dat de solvabiliteitsratio verbetert naar 35% zodat de gemeente weer een gezonde buffer heeft.

Wat gaan we doen?

A Er vanuit gaande dat het Rijk de gemeentes structureel meer gaan compenseren voor de jeugd, verschaft dit de mogelijkheid om de jeugdzorg verder te transformeren.

B We willen de digitale dienstverlening verder uitbouwen. Het vergroten van digitale vaardigheden verdient aandacht. De bibliotheek kan hierin een rol blijven spelen. Daarnaast willen we een duidelijke plek en één loket voor alle burgers die zichzelf niet kunnen redden in het contact met overheden (ongeacht of het de rijksoverheid is, de provincie of de gemeente zelf) en uitvoeringsorganisaties.

Bij communicatie vanuit de gemeente willen we dat je altijd persoonlijk contact op kan nemen via een naam van een medewerker en een direct telefoonnummer.

- C* Een dienstbare overheid communiceert in begrijpelijke taal. Dat geldt voor officiële beleidsstukken en regels, maar zeker ook in het directe contact met de burger. Bij communicatie vanuit de gemeente willen we dat men altijd persoonlijk contact op kan nemen via een naam van een medewerker en een direct telefoonnummer. Hier hoort bij dat alle gemeentelijke afdelingen getraind zijn in de benadering en contacten met onze inwoners en hun bereikbaarheid regelen voor de inwoners. Dit ook om te vermijden dat men meerdere keren zijn/haar verhaal moet vertellen.
- D* Wij staan vierkant achter onze politieagenten, brandweermensen, BOA's en alle hulpverleners in onze gemeente. Zij verdienen respect en waardering voor de belangrijke rol die zij hebben in onze samenleving. Geweld, agressie en intimidatie worden op geen enkele manier geaccepteerd: wie hulpverleners belaagt wordt hard gestraft.
- E* De gemeente heeft een belangrijke taak in het bieden van een veilige omgeving. De ongemakkelijke waarheid is dat criminaliteit en overlast vaak draaien om drugs. De overlast heeft zich vanuit de grote steden uitgespreid over het hele land. In de vorm van bruto geweld, ernstige bedreigingen en het dumpen van drugsafval. We mogen ons niet neerleggen bij de verloedering, de afrekeningen en de gestage ondermijning van onze lokale samenleving. Dit vraagt mogelijk om extra investeringen via de Veiligheidsregio.
- F* Bij het wijzigen van de gemeentelijke belastingen en heffingen geldt het inflatiecorrectiecijfer van het CPB voor belastingen en is kostendekkendheid voor heffingen het uitgangspunt.
- G* De vele bestelbussen die pakketjes bezorgen vergroten de onveiligheid in de dorpen. We willen dat de gemeente in gesprek gaat met inwoners om te beoordelen welke oplossingen voor handen zijn om de veiligheid te vergroten.

8

Gemeente Rheden

Al 450 jaar een zelfstandige gemeente

Wij staan een gemeente voor waar de politiek dicht bij de burgers wil staan. Waar de lijntjes van de burgers naar de bestuurders en van de bestuurders naar de burgers kort zijn. Waar men van elkaar weet waar men mee bezig is, waar men naar elkaar luistert en waar men naar elkaar omziet. Het CDA is een brede christendemocratische volkspartij, het CDA Rheden wil er zijn voor iedereen.

Onze gemeente bestaat uit 7 dorpen met rond de 44.000 inwoners. Dat is een omvang die ons uitstekend in staat stelt om zelfstandig te blijven. We behoren als Rheden tot de middelgrote gemeentes in Nederland en we beschikken daarmee over de slagkracht om onze inwoners van dienst te zijn.

Tegelijkertijd is het van belang om oog te hebben voor de regio. Regionale samenwerking is wenselijk / noodzakelijk, denk bijvoorbeeld aan de Groene Metropool of de gemeenschappelijke regelingen op het vlak van de zorg.

Wij volgen kritisch op welke thema's wordt samengewerkt. Uitgangspunt voor het CDA is: wat landelijk speelt, los je landelijk op. Wat regionaal een probleem is, los je regionaal op. Ofwel, regionale samenwerking is geen doel op zich maar is een middel om vraagstukken zoals die er

liggen op het gebied van energietransitie (Regionale Energie Strategie), mobiliteit en wonen aan te pakken.

Onze gemeente mag er zijn, en dat al bijna 450 jaar lang. Om precies te zijn, in 2023 is het 450 jaar geleden dat onze gemeente is ontstaan. Als het aan het CDA ligt gaan we dit met u groots vieren.

Wij staan een gemeente voor waar de lijntjes van de burgers naar de bestuurders en van de bestuurders naar de burgers kort zijn.

De gemeente Rheden telt zeven prachtige dorpen. Wat zijn de speerpunten per dorp in de komende vier jaar.

Velp

- > Woningbouw op voormalige ziekenhuisterrein.
- > Verbeteren fietsvoorzieningen (parkeerplaatsen) in het centrum/ herinrichting Hoofdstraat.
- > Een actieve sportclub op het Krajicekveld bij buurthuis De Poort (in heel oud Velp-zuid is geen sportclub).
- > Geluidscamera bij Beekhuizenseweg, met name gericht op motoren.
- > Initiatieven tot de aanleg van Glasvezel ondersteunen.
- > Buurthuizen en initiatieven om eventueel een jeu de boules baan aan te leggen ondersteunen.
- > Voorkomen leegstand winkelgebieden door functieverandering toe te staan.

Rheden

- > Zuidflank. En er echt werk van gaan maken.
- > Multifunctioneel gebouw onderzoeken sportclubs aan de IJsselsingel.
- > Verzorgingshuis Rhederhof: ontwikkelen bouwplan en sloop van het leegstaande, oude pand.
- > Versterking van de verbinding tussen bos, dorp en IJssel, bijvoorbeeld door het realiseren van een Transferium aan de Zuidflank van Rheden.
- > Onderzoek naar de haalbaarheid van verplaatsing van de muziek tent aan de Havelandseweg naar een betere plek in het dorp.
- > De gemeente stimuleert de verbetering van de dorpsentrees. Benut de kracht van de Dorpskerk.
- > Geluidscamera bij Schietbergseweg.
- > Ontwikkelen nieuwe woonwijk op terrein van GS staalwerken.
- > Voorkomen leegstand winkelgebieden door functieverandering toe te staan.

De Steeg

- > Geluidscamera bij de Diepesteeg.
- > Onderzoeken naar de verkeersveiligheid voor fietsers in de Havikerwaard.

Ellecom

- > De oversteek van het nieuwe fietspad Schoonoordpad bij de Ellecomse dijk moet veiliger worden gemaakt.
- > Zorgen dat de Multifunctionele Accommodatie (MFA) Nieuw Bergstein gaat functioneren als dorps huis. Hiervoor moeten oplossingen worden gezocht.
- > Onderzoeken of de geluidshinder N348, ten gevolge van drukker verkeer na gereedkoming traverse Dieren, teruggedrongen kan worden.
- > Maximale medewerking aan een nieuwe bestemming voor de monumentale turnhal.
- > Thuisbezorgen van reisdocumenten en paspoorten voor senioren en mensen slecht ter been.

Dieren

- > De oprichting van een fietsmuseum In Dieren stimuleren, waar het kan zo dicht mogelijk bij het intercity-station in Dieren en de Gazelle-fabriek. Het fietsmuseum zal bijdragen aan de ambitie om dé fietsgemeente van Nederland te worden.
- > Afronden van de inrichting van het Stationsgebied door het hoogwaardig

ontwikkelen van de kop van de Spoorstraat en nieuwbouw bij Hofstaete.

- > Dieren blijven ontwikkelen als een uitvalsbasis voor toeristische activiteiten.
- > Integrale aanpak wijk Stenfert.
- > Blijvende steun van culturele activiteiten in Theothorne.
- > Voorkomen leegstand winkelgebieden door functieverandering toe te staan.

Laag-Soeren

- > Blijven werken aan de verkeersveiligheid van de N786.
- > Onderzoeken hoe de leefbaarheid op peil blijft, bijvoorbeeld door een buurthuis 't Sprengenhuis mét horecafunctie.
- > Laag-Soeren als uitvalsbasis voor de Posbank op de kaart zetten.

Spankeren

- > Kanaalzone verder verfraaien.
- > Toeristische karakter van het gebied rondom de sluis vergroten.
- > Thuisbezorgen van reisdocumenten en paspoorten voor senioren en mensen die slecht ter been zijn.
- > Aanpakken veiligheid N348.
- > Onderzoek of zonne-energie of natuurontwikkeling bij de Timp niet passender is dan ontwikkeling van nieuwe bedrijven.

Zij aan zij

... met onze verenigingen en in onze buurt

... dankzij woningen voor iedereen

... aan het werk

... in onze zorg voor elkaar

... naar een klimaatneutraal Rheden

... voor een groene en fietsvriendelijke gemeente

... dienstbaar en benaderbaar

... in onze zeven dorpen